

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/24

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na výstavbu kanalizačních stok

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/24. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Vladimír Koníček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na výstavbu kanalizačních stok vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob od října 2022 do května 2023.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2014 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“); Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“); Státní fond životního prostředí České republiky (dále také „SFŽP“); město Opočno; obec Bezděkov nad Metují; obec Bílovice-Lutotín; obec Červenka; obec Čistá; obec Heřmanova Huť; obec Pernarec; obec Štarnov; obec Třebosko; Svazek obcí Dražansko a okolí.

Kolegium NKÚ na svém XIV. jednání, které se konalo dne 18. září 2023,

schválilo usnesením č. 10/XIV/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

**Projekty na výstavbu a technické zhodnocení infrastruktury kanalizací
ukončené a v realizaci k 31. 12. 2022**

	MZe	OPŽP	Národní program Životní prostředí
Počet dotovaných projektů celkem	642	410	308
z toho ukončených	404	247	6
Řešená délka kanalizace	1 628 km	1 998 km	1 002 km
Předpokládaný počet nově připojených obyvatel na zlepšené čištění odpadních vod	151 850	176 214	71 586
Proplacená dotace	7,022 mld. Kč	11,248 mld. Kč	5,842 mld. Kč

Podprogram MZe č. 129 253 – Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury kanalizací pro veřejnou potřebu

	Cíl	Skutečnost
Parametr: délka kanalizačních stok	536 km	756 km
Indikátor: počet nově připojených obyvatel na zlepšené čištění odpadních vod	51 000	78 550

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státního rozpočtu a Evropské unie (dále také „EU“) vynakládaných z programu MZe *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací*, z operačního programu *Životní prostředí 2014–2020* (dále také „OPŽP“) a z *Národního programu Životní prostředí* (dále také „NPŽP“) na výstavbu kanalizačních stok. V letech 2014 až 2022 bylo z výše uvedených programů vynaloženo na výstavbu a technické zhodnocení infrastruktury kanalizací celkem 24,1 mld. Kč.

1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a EU určené na výstavbu kanalizačních stok byly vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně. NKÚ provedl kontrolu formální a věcné správnosti vybraných činností a posouzení jejich účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti u MZe, MŽP, SFŽP a rovněž u příjemců podpory, kde prověřil 10 projektů.

1.3 NKÚ konstatuje, že MZe, MŽP a SFŽP nastavením pravidel vytvořily na úrovni systému poskytování podpory předpoklady pro účelné, hospodárné a efektivní vynaložení prostředků státního rozpočtu a EU určených na výstavbu kanalizačních stok.

Ve vztahu ke kontrolovaným projektům NKÚ konstatuje, že peněžní prostředky na realizaci projektů zaměřených na výstavbu kanalizačních stok byly vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně.

1.4 NKÚ ověřil, že vyplacené dotační prostředky přispěly k rozšíření kanalizační sítě v ČR na celkem 87,4 % připojených obyvatel v roce 2021, což odpovídalo plánované hodnotě uvedené ve *Strategii resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030* a v materiálu MŽP *Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050* (viz odst. 4.1 a 4.3).

1.5 U dvou z deseti kontrolovaných příjemců dotací byla zjištěna porušení právních předpisů, která neměla negativní vliv na účelnost, hospodárnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků (viz odst. 4.20).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 **Ministerstvo zemědělství** je ústředním orgánem státní správy mj. pro vodní hospodářství, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod. Je gestorem pro transpozici a implementaci předpisů v oblasti čištění komunálních odpadních vod a především směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS) (dále také „směrnice o ČMOV“).

2.2 **Ministerstvo životního prostředí** je orgánem vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí. Je ústředním orgánem státní správy mj. pro ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod. MŽP je spolugestorem směrnice o ČMOV, a to zejména v oblasti stanovení požadavků na kvalitu vypouštěných odpadních vod, nakládání s kaly, vypouštění odpadních vod z průmyslových zdrojů znečištění, monitoringu kvality a reportingu směrem k Evropské komisi, který zajišťuje v souladu s čl. 15 směrnice o ČMOV.

2.3 **Státní fond životního prostředí České republiky** je jinou státní organizací. Byl zřízen zákonem České národní rady č. 388/1991 Sb.¹ Správcem SFŽP je MŽP. Základním účelem SFŽP

¹ Zákon České národní rady č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky.

je podpora ekologických opatření uskutečňovaných v souladu s aktuální státní politikou životního prostředí a zásadami ochrany životního prostředí České republiky.

2.4 Strategické dokumenty

- a) *Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015* byla schválena usnesením vlády ze dne 14. 12. 2011 č. 927². Na ni navázala *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*, která byla schválena usnesením vlády ze dne 2. 5. 2016 č. 392³. Současně MZe vypracovalo *Implementační plán Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017–2020*.
- b) Základní strategický a koncepční rámec MŽP pro čištění odpadních vod a zlepšování kvality vod, který zahrnuje plnění cílů směrnice o ČMOV a rámcové směrnice o vodě⁴, představují dokumenty *Státní politika životního prostředí České republiky pro období 2012–2020* a *Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050*. MŽP zde stanovilo opatření a nástroje na podporu výstavby kanalizací a čištění odpadních vod pro dokončení realizace opatření dle směrnice o ČMOV.

2.5 Právní rámec čištění městských odpadních vod

Vztahy vznikající při rozvoji, výstavbě a provozu vodovodů a kanalizací sloužících veřejné potřebě a působnost orgánů územních samosprávných celků a správních úřadů na tomto úseku upravuje zákon č. 274/2001 Sb.⁵ V oblasti vodní politiky a hospodaření s vodou vychází ČR z rámcové směrnice o vodě⁴. K dosažení cílů stanovených touto směrnicí přispívá řada technických směrnic, především pak směrnice o ČMOV. ČR měla dosáhnout souladu se směrnicí o ČMOV nejpozději do 31. 12. 2010⁶. Směrnice o ČMOV se týká odvádění, čištění a vypouštění městských odpadních vod a čištění a vypouštění odpadních vod z určitých průmyslových odvětví. Pro ověření dosažení shody je ČR povinna každé dva roky poskytovat Evropské komisi informace o programu implementace směrnice o ČMOV. Tyto informace podává MZe prostřednictvím MŽP. Povinnost zajistit odkanalizování a čištění odpadních vod na minimálně úroveň stanovenou směrnicí o ČMOV byla obcím uložena zákonem č. 254/2001 Sb.⁷ a nařízením vlády č. 61/2003 Sb.⁸

2.6 Dotační programy na výstavbu kanalizací

K podpoře projektů na výstavbu kanalizací využívají MZe a MŽP peněžní prostředky státního rozpočtu i peněžní prostředky z EU. Dotační programy MZe byly primárně zaměřeny na menší

² Usnesení vlády České republiky ze dne 14. prosince 2011 č. 927, o *Koncepci vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015*.

³ Usnesení vlády České republiky ze dne 2. května 2016 č. 392, ke *Strategii resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.

⁵ Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).

⁶ U 174 aglomerací z celkových 648 Evropská komise stále posuzuje, zda byly splněny povinnosti dle článku 3 směrnice o ČMOV. Aglomerace je oblast, v níž jsou obyvatelé a popřípadě i hospodářské činnosti natolik soustředěny, že městské odpadní vody jsou shromažďovány a odváděny do městské čistírny odpadních vod nebo do společného místa vypouštění. Může zahrnovat i oblasti, kde jsou odpadní vody řešeny pomocí jiných systémů, které však musí dosahovat stejné úrovně ochrany životního prostředí.

⁷ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

⁸ Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.

obce do 1 000, příp. do 2 000 obyvatel. Dotační programy MŽP byly zaměřeny i na podporu projektů v aglomeracích nad 2 000 ekvivalentních obyvatel⁹ (dále také „EO“).

- a) MZe je správcem dotačních programů na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací v kapitole státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství*.
- b) MŽP je řídicím orgánem OPŽP, správcem NPŽP a správcem dotačního programu na podporu financování NPŽP v kapitole státního rozpočtu 315 – *Ministerstvo životního prostředí*.
- c) SFŽP je zprostředkujícím subjektem OPŽP¹⁰ a poskytovatelem prostředků ze SFŽP prostřednictvím NPŽP.
- d) Příjemci dotací jsou zejména obce, svazky obcí a vodárenské společnosti.

2.7 Hlavním zdrojem financování výstavby kanalizačních stok v kontrolovaném období byl OPŽP. Problematika výstavby kanalizací je v OPŽP řešena v prioritní ose 1 *Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní* (dále také „PO 1“), kde byl stanoven specifický cíl 1.1 *Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod* (dále také „SC 1.1“). Zdrojem financování PO 1 je *Fond soudržnosti*. Ke dni 31. 12. 2022 bylo v rámci SC 1.1 podpořeno celkem 410 projektů se schválenou výší podpory 11,5 mld. Kč a ke stejnému dni bylo příjemcům podpory proplaceno 11,2 mld. Kč.

2.8 Dalším zdrojem financování výstavby kanalizačních stok byly programy MZe č. 129 250, 129 300 a 129 410. V rámci jejich podprogramů zaměřených na výstavbu kanalizací č. 129 253, 129 303 a 129 413 bylo podpořeno celkem 642 projektů s bilancí potřeb krytých ze státního rozpočtu ve výši 10,7 mld. Kč. K 31. 12. 2022 bylo příjemcům podpory proplaceno 7,0 mld. Kč.

2.9 Zdrojem financování výstavby kanalizačních stok byl v kontrolovaném období rovněž NPŽP. Jedná se o dotační program MŽP financovaný z prostředků SFŽP a z programu MŽP č. 115 33 *Podpora financování Národního programu Životní prostředí*. Kontrolované problematiky se týkala 1. prioritní oblast: *Voda*, resp. její podoblasti 1.1 *Snížení množství vypouštěného znečištění povrchových vod (kofinancování OPŽP 2014–2020)* a 1.3 *Čistota povrchových i podzemních vod*. Ke dni 31. 12. 2022 bylo v rámci těchto podoblastí podpořeno celkem 308 projektů se schválenou výší podpory 7,9 mld. Kč a ke stejnému dni bylo příjemcům podpory proplaceno 5,8 mld. Kč.

⁹ Ekvivalentní obyvatel (zkratka EO) je jednotka, která se využívá v oblasti čištění odpadních vod. Udává specifické znečištění v BSK₅ produkované jedním obyvatelem za 1 den (60 g BSK₅ na den a EO pro surovou splaškovou odpadní vodu). MŽP pro výpočet nákladovosti projektů využívalo následující definici: „Počet EO odpovídá počtu trvale bydlících obyvatel nově napojených na kanalizaci“. (Pozn.: BSK₅ – biochemická spotřeba kyslíku s inkubací 5 dní.)

¹⁰ SFŽP je zprostředkujícím subjektem OPŽP na základě *Dohody o delegování některých činností a pravomocí MŽP jako řídicího orgánu OPŽP v programovém období let 2014–2020 na SFŽP* ze dne 13. 4. 2016.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu a EU určené na výstavbu kanalizačních stok vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně.

3.2 Kontrola NKÚ se zaměřila na čerpání peněžních prostředků na výstavbu kanalizačních stok z peněžních prostředků státního rozpočtu a rozpočtu EU.

3.3 Kontrolou NKÚ byly u MZe prověřeny dotační podprogramy č. 129 253, 129 303 a 129 413. U MŽP a SFŽP byly v rámci OPŽP (SC 1.1) prověřeny podporované aktivity 1.1.1 a v rámci NPŽP byly prověřeny výzvy č. 8/2018 a 4/2019.

3.4 Kontrola byla provedena u MZe jako správce programů na výstavbu a obnovu infrastruktury kanalizací, u MŽP jako řídicího orgánu OPŽP, správce NPŽP a správce programu na podporu financování NPŽP, u SFŽP jako zprostředkujícího subjektu OPŽP a poskytovatele podpory z NPŽP a rovněž u deseti příjemců dotací na výstavbu kanalizačních stok. Kontrolované projekty byly vybrány s ohledem na zastoupení všech zdrojů financování, výši poskytnuté dotace a stav realizace projektů.

3.5 U všech kontrolovaných osob byl v souvislosti s činnostmi, které při administraci nebo realizaci projektů vykonávají, prověřen soulad těchto činností s právními předpisy a pravidly příslušných programů a se zásadami účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.

3.6 U ministerstev a SFŽP kontrola posuzovala, zda hodnotící kritéria dotačních programů a pravidla pro vykazování a sledování závazných parametrů a indikátorů projektů byla nastavena tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů dotačních programů, zda byly podpořeny takové projekty, které měly předpoklad k naplnění cílů programů, a zda byly po příjemcích požadovány průkazné ekonomické a technické údaje o realizovaném projektu.

3.7 U příjemců dotace NKÚ posuzoval, zda bylo dosaženo stanovených cílů a výsledků projektu v souladu se stanovenými podmínkami.

3.8 Kontrolováno bylo období od roku 2014 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

3.9 Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému poskytování podpory¹¹ z národních dotačních titulů činil 12 864 439 059 Kč, z toho 7 022 474 337 Kč z programů MZe a 5 841 964 722 Kč z NPŽP.

3.10 Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému poskytování podpory¹² z OPŽP činil 11 247 549 762 Kč.

3.11 U příjemců dotace činil kontrolovaný objem peněžních prostředků vynaložených na 10 vybraných projektů¹³ celkem 208 984 518 Kč, z toho 48 230 000 Kč poskytlo MZe, 52 764 403 Kč bylo čerpáno z OPŽP a 107 990 115 Kč z NPŽP.

Pozn.: Všechny právní předpisy jsou v tomto kontrolním závěru aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹¹ Objem prostředků na úrovni systému poskytování podpory představují veškeré prostředky alokované v dotačních programech MZe a MŽP.

¹² Objem prostředků na úrovni systému poskytování podpory představují veškeré prostředky alokované ve výzvách OPŽP.

¹³ Přehled projektů se základními údaji o poskytnuté podpoře je uveden v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A) Strategický a koncepční rámec oblasti čištění odpadních vod a zlepšování kvality vod

4.1 NKÚ ověřil, že MZe a MŽP mají nastaven strategický a koncepční rámec pro čištění odpadních vod a zlepšování kvality vod. Vodohospodářská politika MZe se řídí *Strategií resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030*. Strategický a koncepční rámec MŽP představují zejména dokumenty *Státní politika životního prostředí České republiky pro období 2012–2020* a *Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050*.

4.2 Plnění strategií a koncepcí MZe a MŽP je pravidelně vyhodnocováno. Výjimkou je souhrnná *Zpráva o realizaci Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030* za období 2016–2020, kterou mělo MZe na základě *Implementačního plánu Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017–2020* schváleného usnesením vlády ze dne 29. listopadu 2017 č. 838¹⁴ předložit vládě v roce 2021, přičemž tato zpráva nebyla v době kontroly NKÚ vypracována.

4.3 Aktuální plnění plánovaného procenta obyvatel napojených na kanalizační síť dle publikace MZe *Vodovody a kanalizace 2021* činí 87,4 %, což odpovídá strategii MZe i MŽP.

Tabulka č. 1: Plánované procento obyvatel napojených na kanalizační síť v ČR (v %)

Výchozí stav	Indikativní hodnota 2020	Indikativní hodnota 2025	Indikativní hodnota 2030
83,9	85,4	87	89

Zdroj: *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*, Praha 2016.

B) Peněžní prostředky vynaložené na výstavbu kanalizačních stok

4.4 NKÚ ověřil, že MZe, MŽP a SFŽP nastavením pravidel pro poskytování peněžních prostředků z dotačních programů vytvořily předpoklady pro účelné, hospodárné a efektivní vynakládání těchto prostředků.

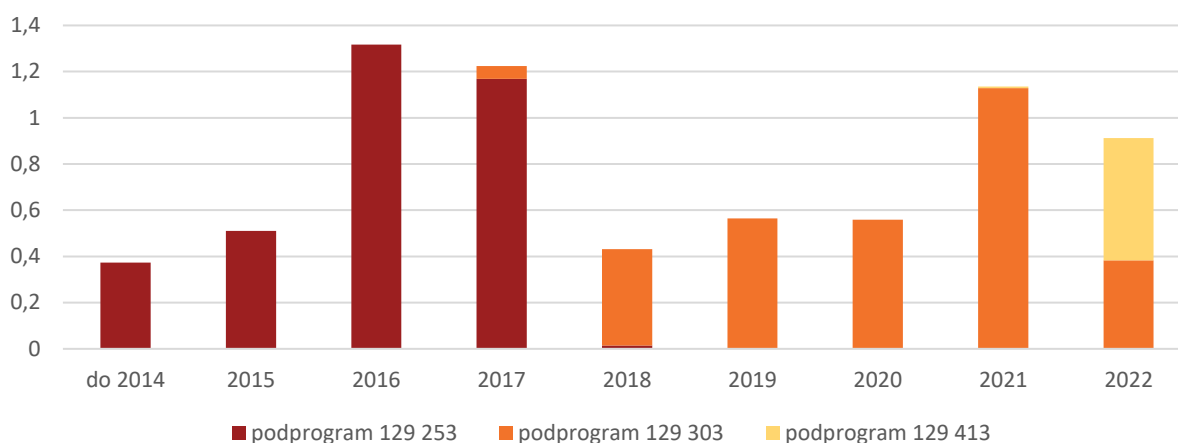
4.5 Kontrolou NKÚ bylo u 10 příjemců dotace z programů MZe, OPŽP a NPŽP prověřeno celkem 10 projektů zaměřených na výstavbu kanalizace. NKÚ neidentifikoval žádné peněžní prostředky, které by příjemci dotace vynaložili neúčelně, nehospodárně nebo neefektivně.

B.1) Podpora z kapitoly státního rozpočtu 329 MZe

4.6 NKÚ ověřil, že MZe v kontrolovaném období realizovalo dotační podprogramy č. 129 253, 129 303 a 129 413, které vytvářely podmínky pro splnění cíle směrnice o ČMOV (vybavenost aglomerací stokovými soustavami a stanovený stupeň čištění) i cílů stanovených ve strategických a koncepčních dokumentech MZe. Programy na sebe kontinuálně navazovaly.

¹⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 29. listopadu 2017 č. 838, k *Implementačnímu plánu Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017–2020*.

Graf č. 1: Přehled čerpání dotací z podprogramů MZe (v mld. Kč)

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 329 MZe za roky 2013 až 2022.

4.7 V dokumentacích dotačních programů stanovilo MZe parametry (nově vybudovaná délka kanalizačních stok, nově vybudované, modernizované nebo intenzifikované čistírny odpadních vod), indikátory (počet obyvatel bydlících v domech nově napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu), bilanci potřeb a termíny plnění.

Tabulka č. 2: Vybrané ukazatele podprogramů

Podprogram	Obyvatel obce	Parametry	Indikátory	Bilance potřeb	Realizace programu
129 253	do 1 000	536 km	51 000	4,1 mld. Kč	1. 11. 2012 – 30. 6. 2018
129 303	do 2 000	461 km	39 000	3,1 mld. Kč	1. 2. 2017 – 31. 12. 2022
129 413	do 2 000	411 km	34 300	3,5 mld. Kč	1. 2. 2021 – 31. 12. 2025

Zdroj: dokumentace programů č. 129 250, 129 300, 129 410.

Pozn.: parametry – délka kanalizačních stok; indikátory – počet nově připojených obyvatel.

MZe předložilo v dubnu 2020 Ministerstvu financí návrh zprávy o realizaci programu č. 129 250, ve kterém u podprogramu č. 129 253 vyhodnotilo parametry a indikátory. Parametr „délka kanalizačních stok 536 km“ byl naplněn hodnotou 756,382 km s průměrnou cenou 4,3 mil. Kč/km. Tato cena odpovídá měrným nákladům nově budovaných kanalizačních stok dle metodického pokynu MZe. Indikátor „počet nově připojených obyvatel 51 000“ byl naplněn hodnotou 78 550 osob, což představuje plnění indikátoru na 154 %.

4.8 NKÚ zjistil, že MZe u podprogramu č. 129 253 nenastavilo příjemcům dotace povinnost minimálního procenta připojení předpokládaného počtu řešených obyvatel na kanalizaci. U navazujících podprogramů č. 129 303 a 129 413 již byli příjemci dotace zavázáni ke splnění podmínky zajistit připojení min. 50 % řešených obyvatel uvedených v žádosti dané akce v termínu do předložení dokumentace závěrečného vyhodnocení akce (dále také „ZVA“).

B.2) Podpora z OPŽP

4.9 Hlavním zdrojem pro financování projektů zaměřených na výstavbu kanalizačních stok v aglomeracích nad 2 000 EO byl OPŽP. Mezi podporované aktivity patřila aktivita 1.1.1 *Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující ČOV¹⁵ a výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace ČOV včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod (domovní ČOV nebyly podporovány).*

¹⁵ ČOV – čistírna odpadních vod.

4.10 MŽP prostřednictvím SFŽP vyhlásilo v rámci SC 1.1 celkem osm výzev s původní alokací ve výši 11,3 mld. Kč, z toho sedm výzev se týkalo výstavby kanalizací. V rámci těchto výzev bylo výběrovou komisí doporučeno k financování nebo k zařazení do zásobníku projektů 486 projektů s požadovaným příspěvkem z EU ve výši 13,7 mld. Kč.

4.11 Kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti žádostí o podporu a věcné hodnocení projektů zajišťoval SFŽP na základě hodnotících kritérií schválených MŽP. S ohledem na omezenou alokaci pro výzvy zaměřené na výstavbu kanalizací a s cílem podpořit nejefektivnější projekty stanovilo MŽP limit nákladovosti kanalizace ve výši 90 000 Kč/EO pro zamítnutí projektu k podpoře.

4.12 Cíle OPŽP byly stanoveny prostřednictvím ukazatelů výsledků a indikátorů výstupů:

- a) Pro sledování věcného pokroku programu a plnění požadavků směrnice o ČMOV byly pro oblast výstavby kanalizací stanoveny ukazatele výsledku „*množství vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr¹⁶*“ a „*množství čištěných splaškových odpadních vod*“. Podle požadavku Evropské komise jsou tyto ukazatele vykazovány na základě statistických dat Českého statistického úřadu.

NKÚ zjistil, že použití statistických údajů pro vykazování ukazatelů výsledku nevypovídá pouze o intervencích OPŽP, ale zahrnuje i další faktory, které do daných ukazatelů na úrovni ČR vstupují. Ukazatele výsledku tedy nemají přímou vazbu na projekty OPŽP.

- b) Pro oblast výstavby kanalizací byly v OPŽP stanoveny indikátory výstupu „*množství vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr v rámci podpořených projektů*“, „*počet obyvatel nově připojených na zlepšené čištění odpadních vod*“ a „*délka vybudovaných kanalizací*“. Plnění těchto indikátorů je sledováno a vykazováno na základě dat, která předkládají příjemci podpory z OPŽP.

NKÚ ověřil, že indikátory výstupu vypovídají o intervencích OPŽP a prokazují přínosy programu. Naplnění indikátorů výstupu nebylo kontrolou NKÚ vyhodnoceno, neboť termín dosažení cílových hodnot u části projektů ještě nenastal. Dosavadní průběh plnění indikátorů výstupu a jejich zazávkování v právních aktech o poskytnutí podpory nasvědčuje tomu, že cílové hodnoty indikátorů budou naplněny.

B.3) Podpora z NPŽP

4.13 NPŽP je dotační program Ministerstva životního prostředí financovaný z prostředků SFŽP a programu MŽP č. 115 33 *Podpora financování Národního programu Životní prostředí*. Formu a účel podpory a rozhodné podmínky pro poskytnutí podpory včetně výčtu podporovaných aktivit stanovuje MŽP ve výzvách k předkládání žádostí o poskytnutí podpory.

4.14 V rámci výzvy NPŽP č. 8/2018 s alokací 1 700 mil. Kč byla uzavřena „smlouva o poskytnutí podpory ze SFŽP“ na 40 projektů s požadovanou podporou ve výši 968,5 mil. Kč, z čehož bylo k 31. 12. 2022 příjemcům podpory vyplaceno 924,4 mil. Kč. ZVA bylo k 31. 12. 2022 ukončeno u šesti projektů s podporou ve výši 111,7 mil. Kč.

4.15 V rámci výzvy NPŽP č. 4/2019 s alokací 2 500 mil. Kč byla uzavřena „smlouva o poskytnutí podpory ze SFŽP“ na 268 projektů s podporou ve výši 6,9 mld. Kč. K 31. 12. 2022 bylo příjemcům podpory vyplaceno 4 917,6 mil. Kč. Ukončené ZVA neměl k tomuto datu žádný projekt.

¹⁶ CHSKCr – metoda pro stanovení hodnoty organických látek rozpuštěných ve vodě zjištěním chemické spotřeby kyslíku pomocí oxidačního činidla, v tomto případě pomocí dichromanu draselného.

4.16 SFŽP zajišťuje kontrolu úplnosti, formální správnosti a přijatelnosti žádostí o podporu a jejich posouzení na základě hodnoticích kritérií vyhlášených Ministerstvem životního prostředí ve výzvě.

4.17 MŽP v rámci výzvy NPŽP č. 4/2019 zrušilo kritérium limitu nákladovosti kanalizace 90 000 Kč/EO, tím umožnilo podpořit projekty, které byly původně vyloučeny pouze v důsledku takto nastaveného kritéria.

Projekt *Čistá – splašková kanalizace a ČOV* řešil vybudování nové oddílné splaškové kanalizace a mechanicko-biologické ČOV. Před realizací projektu bylo v obci Čistá napojeno 683 obyvatel na stávající kanalizaci, která byla zakončena kořenovou ČOV a byla v nevyhovujícím technickém stavu. Na nově budovanou oddílnou splaškovou kanalizaci se napojí uživatelé původní kanalizace a dalších 12 obyvatel. Přestože nově vybudovaná splašková kanalizace bude obsluhovat celkem 695 osob, kritérium „nově napojený obyvatel“ splňovalo pouze 12 na původní kanalizaci nenapojených lidí. Při předpokládaných nákladech na vybudování kanalizace ve výši 66 816 527 Kč a počtu 12 nově napojených EO tak hodnota nákladovosti kanalizace činila 5 568 044 Kč/EO.

Při hodnocení projektu ve výzvách OPŽP nemohl být projekt s nákladovostí vyšší než 90 000 Kč/EO podpořen, zatímco ve výzvě NPŽP č. 4/2019 bylo umožněno tento projekt podpořit za předpokladu, že získá dostatečný počet bodů v ostatních kritériích.

4.18 NKÚ zjistil, že pro projekty NPŽP byly stanoveny shodné indikátory výstupu jako pro projekty podpořené z OPŽP. Příjemci dotací byli zavázáni ke splnění účelu akce vymezeného prostřednictvím stanovených indikátorů a ke splnění podmínek uvedených ve smlouvě o poskytnutí podpory ze SFŽP.

4.19 NKÚ ověřil, že MŽP stanovilo cílové hodnoty indikátorů výzev NPŽP č. 8/2018 a 4/2019 a sleduje stav jejich plnění. Údaje o cílových hodnotách a stavu plnění indikátorů výstupu jsou uváděny v monitorovacích zprávách NPŽP, které každoročně zpracovává SFŽP. NKÚ naplnění indikátorů nevyhodnocoval, neboť proces ZVA nebyl u většiny projektů ukončen.

B.4) Kontrola projektů u příjemců dotace

4.20 NKÚ zjistil u dvou příjemců dotace drobné nedostatky spočívající v nedodržení termínů zveřejnění dodatku ke smlouvě o dílo a skutečně uhrazené ceny za plnění smlouvy o dílo na profilu zadavatele, čímž uvedení příjemci dotace nepostupovali v souladu s ustanovením § 219 odst. 1 a 3 zákona č. 134/2016 Sb.¹⁷ Na tato porušení se podle podmínek poskytnutí dotace nevztahovala sankční ustanovení (porušení bez finančního dopadu).

¹⁷ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Seznam použitých zkratk

329 MZe	kapitola státního rozpočtu 329 – <i>Ministerstvo zemědělství</i>
BSK ₅	biochemická spotřeba kyslíku s inkubací 5 dní
ČOV	čistírna odpadních vod
EO	ekvivalentní obyvatel
EU	Evropská unie
CHSKCr	chemická spotřeba kyslíku stanovená dichromanem draselným
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPŽP	<i>Národní program Životní prostředí</i>
OPŽP	<i>operační program Životní prostředí 2014–2020</i>
PO	prioritní osa
SC	specifický cíl
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
směrnice o ČMOV	směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS)
rámcová směrnice o vodě	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky
ZVA	závěrečné vyhodnocení akce (projektu)

Programy a podprogramy MZe určené na podporu infrastruktury vodovodů a kanalizací

program 129 250 *Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací*
podprogram 129 253 *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury kanalizací pro veřejnou potřebu*

program 129 300 *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II*

podprogram 129 303 *Podpora výstavby a technického zhodnocení kanalizací pro veřejnou potřebu II*

program 129 410 *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III*

podprogram 129 413 *Podpora výstavby a technického zhodnocení kanalizací pro veřejnou potřebu III*

Projekty vybrané ke kontrole NKÚ u příjemců dotace

v Kč

Zdroj dotace	Kontrolovaný objem u příjemců dotace	
	ze státního rozpočtu	z EU
MZe	48 230 000	
NPŽP	107 990 115	
OPŽP		52 764 403
Celkem podle zdrojů	156 220 115	52 764 403
Celkem	208 984 518	

Číslo projektu	Příjemce dotace; název projektu	Stav	Dotace původní	Dotace po změnách	Proplaceno	Datum dosažení	Plán ¹⁾	Skutečnost (v metrech)	Datum dosažení	Plán ²⁾	Skutečnost (počet EO)
129D253004317	Obec Pernarec; Pernanec - kanalizace a ČOV	ZVA	22 499 000	26 641 000	26 641 000	31. 10. 2019	4 149	4 190	Nestanoveno	560	534
129D303003109	Město Opočno; Splašková kanalizace Čánka	ZVA	11 324 000	11 324 000	11 324 000	31. 3. 2022	1 892	1 890	Nestanoveno	237	196
129D303004304	Obec Heřmanova Huť; Heřmanova Huť - dostavba kanalizační sítě - 2. etapa	ZVA	500 000	10 265 000	10 265 000	30. 6. 2018	3 749	3 927	Nestanoveno	257	276
CZ.05.1.30/0.0/0.0/15 _021/0001177	Obec Červenka; Kanalizace Červenka - ulice Jiráskova a Třídvorská	FFU	7 110 829	7 110 829	7 101 370	30. 6. 2018	1 200	1 204	30. 6. 2018	127	127
CZ.05.1.30/0.0/0.0/15 _021/0001232	Svazek obcí Drahansko a okolí; Obec Stařechovice - stoková sítě	FFU	31 768 538	31 768 538	31 768 537	31. 3. 2020	8 780	9 575	31. 3. 2020	532	599
CZ.05.1.30/0.0/0.0/16 _042/0004690	Obec Štarnov; Splašková kanalizace Štarnov - ul. Nádražní	FFU	6 728 997	5 412 207	5 365 673	31. 1. 2021	940	1 113	31. 1. 2021	106	86
CZ.05.1.30/0.0/0.0/17 _071/0007077	Obec Bílovice-Lutotín; Kanalizace Lutotín	FFU	10 501 076	8 529 538	8 528 823	31. 8. 2021	3 040	3 040	31. 8. 2021	175	141

NPŽP 8/2018 - 12371811	Obec Třebso; Splašková kanalizace a ČOV Třebso	R	24 329 294	20 106 854	19 484 963	31. 5. 2022	3 570	3 680	31. 10. 2023	252	x
NPŽP 8/2018 - 12781811	Obec Bezděkov nad Metují; Bezděkov nad Metují - splašková kanalizace a ČOV	R	41 374 599	41 346 851	40 046 723	31. 1. 2022	6 030	6 090	30. 6. 2023	578	551
NPŽP 4/2019 - 1190400017	Obec Čistá; Čistá u Rakovníka - splašková kanalizace a ČOV	R	56 809 749	56 809 749	48 458 429	31. 10. 2024	7 810	x	31. 1. 2025	12	x
Celkem:					208 984 518						

Pozn.: FFU – fyzicky a finančně ukončen; ZVA – závěrečné vyhodnocení akce; R – v realizaci.

- 1) Plán délky nově vybudované kanalizační stoky (v metrech).
- 2) Plán počtu nově připojených obyvatel.